

МИНИСТЕРСТВО
НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ

Рег. № 11083 Екз. № 1

24.03 2005 г.

Иван К. Д. № 3/2005 г.
Да се разпорежи за всички съдии
30.03.2005 г. до

КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТ А Н О В И Щ Е

от ГЕОРГИ ПЕТКАНОВ - министър на вътрешните работи
по конституционно дело № 3/2005 г.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,**

С определение на Конституционния съд от 10.03.2005 г. съм конституиран като заинтересована страна по конституционно дело № 3 от 2005 г., образувано със същото определение по искане на 48 народни представители от ХХІХ-то Народно събрание, за установяване на противоконституционност на разпоредбите на § 1, § 4 и § 5 от Закона за изменение и допълнение на Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България (ЗИДЗМПВВПРБ), (обн. ДВ бр. 11/01.02.2005 г.), а с това и на целия закон, по което представям следното становище:

1. Относно искането за обявяване на противоконституционност на § 1 от ЗИДЗМПВВПРБ, предвиждащ създаване на нови алинеи 3, 4 и 5 в чл. 8 от ЗМПВВПРБ:

В мотивите на искането за обявяване на противоконституционност на § 1 от ЗИДЗМПВВПРБ на първо място се оспорва правомощието на министъра на външните работи да разрешава

влизането на съюзнически военен или подводен военен кораб във вътрешните морски води и посещението им в български открити пристанища и рейдове, когато това се извършва с цел учение, обучение, посещения на добра воля, както и в изпълнение на други съюзнически задължения от мирен характер. Изтъква се още, че даването на такова правомощие на министъра на външните работи е недопустимо от конституционна гледна точка поради това, че се дава безконтролно право на едно лице, макар и в лицето на министъра на външните работи, като това негово право би могло да застраши суверенитета на РБългария и националната ѝ сигурност.

Горното твърдение не следва да бъде възприето, поради следното:

Суверенитета, сигурността, независимостта и териториалната цялост на РБългария са висши ценности, установени в Конституцията (преамбюл, абзац 4; чл. 2, ал. 2, чл. 9, чл. 35, ал. 1, чл. 158, т. 2, чл. 159, ал. 2) и поради това опазването им следва да се отнесе най-напред към компетентността на Народното събрание (по аргумент от чл. 1, ал. 1 от Конституцията).

Съгласно чл. 84, т. 11 от Конституцията Народното събрание разрешава пребиваването на чужди войски на територията на страната или преминаването им през нея.

В Тълкувателно решение №6 от 12.07.1994 г. Конституционният съд (КС) на РБългария е направил извода, че с чл. 84, т. 11 конституционният законодател не е искал да натовари парламента да дава разрешения за допускане на чужди войски на българска територия във всички възможни индивидуални случаи - без оглед на целите и характера на пребиваването или преминаването на чуждите войски, както и че в Конституцията не се съдържа изрично формулиран критерий за разграничаване на изключителната компетентност на Народното събрание по чл. 84, т. 11 от компетентността на други държавни органи да разрешават влизане на чужди войски на територията на РБългария.

В т. 2 от диспозитива на това решение КС е постановил, че "Народното събрание по силата на чл. 84, т. 11 от Конституцията има изключителната компетентност да разрешава пребиваването на чужди войски на територията на страната или преминаването им през нея, когато това пребиваване или преминаване има военен или военнополитически характер. Разрешение за пребиваване на чужди войски на територията на страната или за преминаването им през нея, когато същото няма военен, или военнополитически характер, дават други държавни органи, определени със закон."

В тази връзка не може да се приеме за основателно, направеното в искането на народните представители твърдение, че атакуваната разпоредба на § 1 от ЗИДЗМПВВПРБ противоречи на чл. 32, т. 5 от Закона за отбраната и въоръжените сили на РБългария

(ЗОВСРБ). В самата разпоредба на чл. 32, т. 5 от ЗОВСРБ законодателят е предвидил възможност в друг закон, какъвто е атакуваният ЗИДЗМПВВПРБ, да бъде определен орган, който може да разрешава пребиваването на чужди войски на територията на страната, или преминаването им през нея, когато изпълняват задачи с мирен (невоенен) характер. Този орган е определен в § 1 от ЗИДЗМПВВПРБ. Целта на влизането и пребиваването на съюзнически военни кораби по § 1 от ЗИДЗМПВВПРБ е именно "изпълнение на съюзнически задължения с мирен характер".

Предвид изложеното § 1 от ЗИДЗМПВВПРБ не противоречи на чл. 32, т. 5 от ЗОВСРБ. Само несъвършенството на законовите разпоредби, изразяващо се в противоречие между същите, липсващо в настоящия случай, може да наруши принципа "правова държава" по чл. 4, ал. 1 от Конституцията.

Доводът, че разрешението на министъра на външните работи, предвидено в § 1 от ЗИДЗМПВВПРБ не подлежи на съдебен контрол, предвид разпоредбата на чл. 7, т. 2 от Закона за Върховния административен съд (ЗВАС), не подкрепя искането за противоконституционност на § 1 от ЗИДЗМПВВПРБ.

На съдебен контрол от Върховния административен съд не подлежат всички актове по чл. 7, т. 2 от ЗВАС, с които "се осъществява външната политика, отбраната и сигурността на страната". Кръгът на тези актове е определен от законодателя в изпълнение на суверенното му правомощие да осъществява законодателна дейност.

При преценката за противоречие на законови разпоредби с Конституцията следва да бъде отчетена и целта на закона, в който тези разпоредби са включени.

В мотивите към проекта на ЗИДЗМПВВПРБ е посочено, че специфичните външнополитически задачи, поставени пред българската страна, които произтичат от пълноправното членство на РБългария в НАТО, обосновават необходимостта от приемане на облекчен режим при издаване на разрешения за пребиваване във вътрешните морски води и пристанища на съюзнически кораби, когато това се извършва с цел учение, обучение, посещение на добра воля и в изпълнение на други съюзнически задължения.

Предвид изложеното, разпоредбата на § 1 от ЗИДЗМПВВПРБ не противоречи на разпоредбите от Конституцията и не следва да бъде обявена за противоконституционна.

2. Относно искането за обявяване на противоконституционност на § 4 от ЗИДЗМПВВПРБ, предвиждащ създаване на нови алинеи 7, 8 и 9 в чл. 72 от ЗМПВВПРБ:

Разпоредбата на § 4 от ЗИДЗМПВВПРБ е с идентично съдържание с тази на § 1, но урежда преминаването по вътрешните водни пътища и посещаването на откритите пристанища и рейдове по река

Дунав на съюзнически военен кораб на крайдунавска страна. В искането за обявяването ѝ за противоконституционна са изложени същите мотиви.

Предвид това отнасям направените по т. 1 от това становище бележки по § 1 от ЗИДЗМПВВППРБ и към разпоредбата на § 4 от ЗИДЗМПВВППРБ, като считам, че последната не противоречи на конституционните разпоредби.

3. Относно искането за обявяване на противоконституционност на § 5 от Закона за изменение и допълнение на Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България:

В искането на народните представители се атакуват дадените в § 5 от ЗИДЗМПВВППРБ легални дефиниции на понятията “съюзнически кораб” и “съюзнически задължения от мирен характер”, като е изложено твърдението, че понятието “съюзнически кораб” е много широко формулирано.

В атакуваното определение на понятието “съюзнически кораб” е включено изричното изискване корабът да плава под знамето на държава, “с която има ратифициран, обнародван и влязъл в сила за Република България международен договор с военен или политически характер, от който произтичат съюзнически задължения за Република България”.

В пряка връзка с правомощието на Народното събрание да разрешава пребиваване на чужди войски на територията на страната или преминаването им през нея (чл. 84, т. 11 от Конституцията) са и правомощията му да ратифицира и денонсира със закон международните договори, които имат политически или военен характер (чл. 85, ал. 1, т. 1 от Конституцията).

В цитираното в искането на групата народни представители Решение № 1 от 2003 г. КС е посочил, че вече е обсъждал въпроса за съотношението между правомощието на Народното събрание по чл. 84, т. 11 от Конституцията и компетентността му да ратифицира със закон международен договор от военен или политически характер, във връзка с преминаването или пребиваването на чужди войски на територията на страната (Тълкувателно решение № 6 от 1999 г.). В тези случаи е дадено предимство на правомощието на Народното събрание да ратифицира международни договори с политически и военен характер по чл. 85, ал. 1, т. 1 от Конституцията. Като мотив за даденото предимство в Решение № 1 от 2003 г. е посочено, че спазването на международните договори изключва заплахата тези войски да застрашат конституционни ценности като суверенитет, сигурност, независимост и териториална цялост на страната.

Нещо повече, ратифицираните със закон от Народното събрание международни договори, включително тези, с които се поемат задължения от политически или военен характер, след обнародването и

влизането им в сила, стават част от вътрешното право на страната и имат предимство пред вътрешните норми, които им противоречат (чл. 5, ал. 4 от Конституцията). От своя страна, решенията на Народното събрание, с които се дават разрешения по чл. 84, т. 11 от Конституцията, нямат юридически характер.

Понятието “съюзнически кораб” по § 5 от ЗИДЗМПВВППРБ се съдържа в даденото в Тълкувателно решение № 6 от 1994 г. на КС определение на понятието “чужди войски”. От друга страна, в диспозитива на своето Решение № 1 от 04.02.2003 г., КС е изключил от кръга на “чуждите войски” по чл. 84, т. 11 от Конституцията “войските на политически или военен съюз, на държави - членки на този съюз, или на съюзни държави по ратифициран, обнародван и влязъл в сила за Република България международен договор с политически или военен характер, ако преминаването или пребиваването им през територията на страната е свързано с изпълнение на съюзнически задължения.”.

Предвид горното, не може да се приеме за вярно твърдението, изложено в искането на групата народни представители, че с дефиницията на “съюзнически кораб” в § 5 от ЗИДЗМПВВППРБ се заобикаля чл. 84, т. 11 от Конституцията, като се дава недопустимо широко тълкуване на това понятие. И двете дефиниции в § 5 от ЗИДЗМПВВППРБ са дадени от законодателя в съответствие с Конституцията и предвид необходимостта от гарантиране прилагането на разпоредбите на атакувания ЗИДЗМПВВППРБ, както и на прилагането на самия ЗМПВВППРБ.

Предвид изложеното, както и с изтъкнатите мотиви по т. 1 от становището, разпоредбата на § 5 не противоречи на конституционни разпоредби.

Като цяло считам, че ЗИДЗМПВВППРБ не противоречи на Конституцията на РБългария и искането на групата народни представители за обявяването му за противоконституционен следва да бъде отхвърлено.

МИНИСТЪР:

ГЕОРГИ ПЕТКАНОВ